

AANWINSTEN VOOR DE FLORA VAN SCHIERMONNIKOOG

(ontv. 12 Jan. 1957)

Gedurende de laatste vijf jaren hebben vele floristen Schiermonnikoog bezocht, wat ertoe geleid heeft dat de soortenlijst van het eiland aanzienlijk is uitgebreid. De soorten die „nieuw" zijn worden in dit artikel vermeld. Onder „nieuw" is verstaan, dat de soort in de publicaties van vóór 1927 niet voorkomt. Daartoe werd eerst een overzicht gemaakt van de vondsten vermeld door Suringar (1860), Winkler Prins (1867), Holkema (1870), van Eeden (1874), Kloos (1926). De mij bekende vondsten van na 1930 zijn afkomstig van Koopmans c.s. (1930), het N.J.N.-sociologenkampje (1952), den Hartog en de Wilde (1952), van der Ploeg en (ged.) Jansen (1952-'56), Westhoff (1953), Kruseman (1954), de Unio-excursie (20-25 Aug. 1956). De bovengenoemde vindsters zijn in de hier volgende lijsten aangegeven door de resp. symbolen: S, Wi P, H, E, K, Ko, soc.gr., !, P, W, Kr en Unio. Daar aan M.T. Jansen ook tijdens de Unio-excursie vele bijzondere vondsten te danken zijn, is bij deze laatste een J vermeld. Van de meeste soorten met ! berust bewijsmateriaal in mijn herbarium. De symbolen der vindsters zijn alleen gegeven, indien de vinder de soort „nieuw" vond, dus, behoudens enkele uitzonderingen, bij de eerste vondst na 1927.

Lycopodium annotinum L.	J, Unio	Rumex cf. conglomeratus Murr.	
„ clavatum L.	!	„ x crispus L.	!
„ inundatum L.	Unio	„ palustris Sm.	Unio
Botrychium lunaria (L.) Sw.	P, soc.gr.	Beta maritima L.	!, W
Athyrium filix-femina (L.)		Chenopodium glaucum L.	!
Roth	!	„ polyspermum L.	!
Dryopteris austriaca (Jacq.)		Amaranthus cf. retroflexus L.	!
Wojnar ssp. dilatata		Cerastium tetrandrum Curtis	!, Kr
(Hoffm.) Sch. et Thell.	!	Melandrium x dubium Hampe	!
Salix aurita L. x cinerea L.	Unio	Saponaria officinalis L.	
Humulus lupulus L.	?	„ fl. pl.	!, Kr
Urtica dioica L. cf. var.		Scleranthus perennis L.	soc.gr., !
lamiifolia Schur	!	Euphorbia exigua L.	!
Polygonum hydropiper L.	!	Callitriche platycarpa Kütz.	Unio
„ lapathifolium L.		„ cf. stagnalis Scop.	Unio
ssp. nodosum (Pers.) Fr.	Kr	Ranunculus circinatus Sibth.	Kr, Unio
ssp. pallidum (With.) Fr.	!	Berberis vulgaris L.	P
Polygonum mite Schrank	!	Chelidonium majus L.	!, P

Papaver dubium L.	P	Verbascum thapsus L.	Unio
,, rhoeas L.	Unio	Veronica catenata Pennell	!, Unio
,, somniferum L.	Unio	,, filiformis Smith	P
Coronopus squamatus (Forsk.)	Aschrs. !	Galeopsis bifida Boenng.	Unio
Sisymbrium altissimum L.	!	Lamium hybridum Vill.	Kr, Unio
Drosera intermedia Hayne	P	Mentha x niliaca Jacq.	!
,, rotundifolia L.	P	,, x verticillata L.	!
Viola tricolor L.		Stachys arvensis L.	!
ssp. arvensis (Murr.)		Menyanthes trifoliata L.	!
Gaud.	!, Kr	Lonicera periclymenum L.	!, P
ssp. eu-tricolor Syme		Arctium pubens Bab.	!, P
var. hortensis Roth	Kr	Arnica montana L.	P
Hypericum perforatum L.	!, P	Bidens cernuus L.	Kr
Filipendula ulmaria (L.)	Maxim. !, Kr	Buphthalmum speciosum Schreb.!	W
Fragaria, verwilderde kweek-		Chrysanthemum leucanthemum L. J, P	
soort	!, Kr	Filago minima (Sm.) Pers.	!
Rosa dumetorum Thuill.	Kr, Unio	Galinsoga parviflora Cav.	!, P
,, pimpinellifolia L.	!, P	Helianthus tuberosus L.	!
,, rubiginosa L.	J, Unio	Senecio viscosus L.	!
,, rugosa Thunbg.	P, Kr	Silybum marianum (L.) Gaertn.!	
,, villosa L.	!, P	Solidago gigantea Ait.	
Rubus ammobius Focke	!	var. leiophylla Fern.	!
,, ammobius F. x caesius L. Unio		Taraxacum acutangulum Markl. P	
,, caesius L. x idaeus L. Unio		,, adami Claire	P
,, caesius-hybride	!	,, ancistrolobum Dt.	P
,, idaeus L.	!, P	,, commixtum Hagl.	P
Lathyrus palustris L.	J	,, lacistophyllum Dt.	P
,, tuberosus L.	J, Kr	,, nordstedtii Dt.	P
Lotus corniculatus L.		,, obliquum (Fr.) Dt. Unio	
ssp. tenuifolius (L.) Gams	!	,, pannulatum Dt.	P
Vicia sativa L.		,, tortilobum Florstr. P	
ssp. angustifolia (L.) Gaud.		Tragopogon pratensis L.	
var. bobartii (Forst.)	Koch Kr, Unio	ssp. pratensis P	
Epilobium montanum L.	Unio	Butomus umbellatus L.	P
,, obscurum Schreb.	Unio	Potamogeton pusillus L.	Unio
,, palustre L. x par-		Zannichellia palustris L.	
viflorum Schreb.	Unio	ssp. pedicellata (Wahlenb.	
,, roseum Schreb.	!	et Rosén) Hegi	!
Oenothera muricata L.	!, Unio	Allium vineale L.	
Erodium cicutarium (L.)	L'Hérit.	var. capsuliferum Koch	!
ssp. arvale Andreas	!	Iris pseudacorus L.	!, P
ssp. dunense Andreas	!	Luzula campestris (L.) DC.	
,, glutinosum Dum.	!	ssp. multiflora (Retz.)	
Heracleum sphondylium L.	!	A. et G. Unio	
Pastinaca sativa L.	!	Scirpus planifolius Grimm	!
Empetrum nigrum L.	!, Kr	,, rufus (Huds.) Schrad.	!
Calystegia soldanella (L.)	R. et Sch. Kr (?)	var. bifolius (Wallr.)	Unio
Borago officinalis L.	Unio	Scirpus setaceus L.	!
Echium vulgare L.	Koopm., Botke + 1930	Agrostis canina L.	!, P
Myosotis discolor Pers.	Unio	,, gigantea Roth	Unio
Euphrasia borealis Townsend	!	Agropyron littorale Dum.	!, P
		Aira caryophylla L.	Unio
		Anthoxanthum puelii Lecoq et Lamotte	!
		Apera spica-venti (L.) P.B.	!, P
		Echinochloa crus-galli (L.) P.B.	Unio
		x Festulolium loliaceum (Huds.) P. Fourn.	!

Glyceria x pedicellata		Listera cordata (L.) R.Br.	J, Unio
	Townsend !, Unio	Acorus calamus L.	J, P
Koeleria albescens DC.	!, Kr	Lemna gibba L.	!
Phalaris arundinacea L.		Spirodela polyrhiza (L.)	
	var. picta L. Unio		Schleiden Kr, Unio
Spartina townsendii H. et J.		Sparganium erectum L.	P
	Groves !, P		

In totaal staan in deze lijst 130 soorten en variëteiten. Hierbij zijn niet die soorten geteld, die als opzettelijk aangeplant kunnen worden beschouwd. Van jachtopziener de Jong vernamen wij dat omstreeks 1925 veel soorten heesters en bomen zijn aangeplant door de toenmalige jachtopziener Cornelis Visser. Een lijst-je van soorten die mogelijk zo „kunstmatig“ op het eiland gekomen zijn volgde hier: *Picea abies*, *Pinus sylvestris*, *P. nigra*, *Alnus incana*, *Corylus avellana*, *Quercus cerris*, *Q. robur*, *Populus x canescens*, *P. tremula*, *Ulmus carpinifolia* var. *suberosa*, *Malus sylvestris*, *Prunus serotina*, *Pyrus communis*, *Ribes nigrum*, *R. sylvestre*, *R. uva-crispa*, *Rosa cinnamomea*, *Sorbus aucuparia*, *Acer pseudoplatanus*, *Aesculus hippocastanum*, *Ilex aquifolium*, *Cornus sanguinea*, *Hedera helix*, *Fraxinus excelsior*, *Sambucus nigra* var. *laciniata*. Een niet-heester, die hier eveneens bij hoort is *Sempervivum tectorum*.

De Jong wist zich zeker te herinneren dat *Sorbus*, *Crataegus monogyna* (?), de *Ribes*-soorten en coniferen zijn aangeplant.

Tenslotte volgt nog een lijst der soorten, die wel voor het eiland vermeld zijn, doch er sinds 1927 niet zijn teruggevonden. Die soorten, waarvan de opgave vermoedelijk op een onjuiste determinatie berust, zijn voorzien van een vraagteken.

<i>Achillea ptarmica</i> L.	K	<i>Carex lepidocarpa</i> Tausch	K
<i>Alliaria officinalis</i> Andrzej.	H, K	„ <i>pallescens</i> L. (was <i>C.</i>	
<i>Alopecurus myosuroides</i> Huds.	K	„ <i>punctata</i> ?)	K
<i>Anthriscus scandicina</i> (Web.)		„ <i>pilulifera</i> L.	H
	Mansf. H	<i>Centaureum minus</i> Moench	K
<i>Arenaria serpyllifolia</i> L.		<i>Cerastium glomeratum</i> Thuill.	S, H
var. <i>leptocladus</i> Reichb.	H	? <i>Cochlearia officinalis</i> L.	S, H, K
<i>Apium graveolens</i> L.	S, H, K	<i>Crepis capillaris</i> L.	H
? <i>Arctium lappa</i> L.	H, E,	? <i>Epipactis atropurpurea</i> Rafin.	H
	Koopm.	<i>Geranium dissectum</i> L.	S, H, K
? „ <i>minus</i> (Hill) Bernh.	S, H, K	<i>Glyceria plicata</i> Fr.	K
? „ <i>nemorosum</i> Lej. et		<i>Juncus acutiflorus</i> Ehrh.	S, Albar-
	Court. K		da c.s.,
<i>Armoracia rusticana</i> G., M. et			K
	Sch. H	„ <i>alpinus</i> Vill. (was <i>J.</i>	
<i>Arnoseris minima</i> Schw. et		„ <i>anceps</i> Lah.)	H
	Körte H	„ <i>compressus</i> Jacq.	H, K
<i>Artemisia absinthium</i> L.	H	„ <i>fuscoater</i> Schreb.	H
<i>Avena fatua</i> L.	K	(was <i>J. anceps</i> Lah.)	
<i>Bromus secalinus</i> L.	K	<i>Knautia arvensis</i> (L.) Coulter v. Hall	1845
? <i>Callitriche hermaphroditica</i> L.	H		
<i>Caltha palustris</i> L.	H	<i>Lamium amplexicaule</i> L.	K
<i>Carex hudsonii</i> A. Benn.	S, H	<i>Lolium multiflorum</i> Lam.	K

Lysimachia vulgaris L.	S, H	Puccinellia distans (L.)Parl.	H
Malva pusilla Sm. et Sow.	K	Ranunculus ficaria L.	H
Matricaria matricarioides (Less.) Porter	K	,, hederaceus L.	H
Melandrium rubrum (Weig.) Garcke	H	,, petiveri Koch	H
Melilotus albus Med.	Wi P	Rhinanthus glaber Lamk.	H
,, altissimus Thuill.	Wi P	Rorippa amphibia (L.) Besser	H
Nasturtium officinale R.Br. (was N. microphyllum Boenningh. ex Rchb.?)	H	Rumex hydrolapathum Huds.	H
Oenanthe lachenalii C.C.Gmel.	S, H	? Scirpus lacustris L.	
Platanthera bifolia (L.)Rich.	K	ssp. lacustris	S, H, K
		Stachys palustris L.	S, H
		Torilis japonica (Houtt.) DC.	H
		Triticum aestivum L.	H

Literatuur:

- Suringar, W.F.R., 1860, Botanische excursie naar het eiland Schiermonnikoog, 7-9 September 1860. N.K.A. I, 5, p.248; id. p.228.
- Winkler Prins, A., 1867, Geschiedenis en beschrijving van het eiland Schiermonnikoog. Amsterdam.
- Holkema, F., 1870, De plantengroei der Nederlandsche Noordzee-eilanden. Amsterdam.
- Eeden, F.W. van, 1874, Lijst der planten, die in de Nederlandsche Duinstreken gevonden zijn. N.K.A. II, 1, p.360.
- Kloos, A.W., 1926, Verslag der excursie, gehouden op Schiermonnikoog op 28 Augustus 1926 en volgende dagen. N.K.A. 1926, p.7.
- Koopmans-Forstmann, D.
en Koopmans, A.N., 1930, Fluviatielen op Ameland en Schiermonnikoog in: Fluviatiele invloeden aan de Friesche kust. N.K.A. 1930, p.293.

A. G. de Wilde.